ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет будівництва, архітектури та дизайну
Кафедра охорони праці і навколишнього середовища

СИЛАБУС
навчальної дисципліни (вибіркова)
БЕЗПЕКА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В УСТАНОВАХ І ОРГАНІЗАЦІЯХ ТА ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА
Обсяг освітнього компоненту (3 кредити/90 годин)

Спеціальності : В2 Дизайн, G17 Архітектура та містобудування
Освітні програми: графічний дизайн, архітектура та містобудування

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Якімцов Юрій Вячеславович, доцент, к.т.н.

Контактна інформація:
- 0633110480;
- yakim@zp.edu.ua;
- навчальний корпус №3, ауд.21

Час і місце проведення консультацій:
Згідно з графіком консультацій

ОПИС КУРСУ

Вивчення дисципліни «Безпека праці на підприємствах в установах і організаціях та цивільна безпека» надасть можливість майбутньому фахівцю ознайомитись з нормативно-правовими документами в галузі безпеки, що дозволить йому при прийнятті рішень в майбутній діяльності враховувати необхідність забезпечення безпечних умов праці та заходи захисту робітників, населення та навколишнього середовища в умовах надзвичайних ситуацій.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Мета курсу:

- формування у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління безпекою праці (далі – БП) та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду;

- підготовка фахівців, здатних творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру та приймати продуктивні рішення у сфері цивільної безпеки (далі – ЦБ).

- підготувати висококваліфікованих та конкурентоспроможних на ринку праці фахівців у сфері професійної діяльності, здатних вирішувати комплексні проблеми щодо БППУО та ЦБ у процесі своєї професійної діяльності.

Завдання:

- забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління безпекою (охороною) праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку;

- засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування надзвичайних ситуацій (далі – НС), побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Засвоївши програму навчальної дисципліни «Безпека праці на підприємствах, в установах і організаціях та цивільна безпека» (далі – БППУО та ЦБ) майбутні магістри за відповідними напрямами підготовки, спеціальностями та освітніми програмами (спеціалізаціями) мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог БППУО та ЦБ та володіти наступними основними професійними компетенціями з БППУО та ЦБ для забезпечення реалізації вказаних завдань.

2. Компетентності та результати навчання.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні комплексні проблеми і задачі під час професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає глибоке переосмислення наявних та продукування нових цілісних знань, а також проведення досліджень та/або здійснення інновацій, характеризується невизначеністю умов і вимог, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

- здатність розуміти необхідність постійного самостійного навчання, визначення своєї майбутньої професійної діяльності;

- здатність виявляти проблеми, формулювати й компетентно вирішувати завдання, націлені на вирішення цих проблем, застосовуючи сучасну методологію дослідження;

- здатність міркувати й працювати у творчій, винахідливій манері, генерувати ідеї, визначити відповідні пріоритети, які допоможуть забезпечити досягнення поставлених завдань;

- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

- особисті навички вербальних, письмових і графічних засобів подання інформації та соціальної комунікації;

- здатність працювати в міжнародному контексті;

- прагнення до збереження навколишнього середовища;

- здатність працювати самостійно та відповідно з дотриманням умов безпеки при розробленні та управлінні проектами;

- здатність застосовувати знання на практиці.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність до розуміння принципів формування архітектури будівель і споруд;

- розуміння окремих аспектів теорії архітектури і містобудування, конструкцій, історії культури, мистецтва, дизайну та технології, композиції та системи автоматизованого проектування;

- усвідомлення комплексності проектування; здатність створювати архітектурні проекти, що відповідають як естетичним так і функціональним і технічним вимогам.

- здатність до взаємодії з різноманітними аудиторіями в усній, письмовій та графічній формах, у процесі захисту, обговорення, експертної оцінки архітектурних рішень;

- здатність застосовувати методологію наукових досліджень на теоретичному і практичному рівнях;

- володіння принципами архітектурної композиції будівель і споруд;

- здатність до застосування нормативних та інших керівних матеріалів з проектування, будівництва й експлуатації об’єктів; знання постанов, розпоряджень й наказів; методичних матеріалів, стандартів щодо оформлення проектно-кошторисної документації;

- здатність до використання прийомів реконструкції та реставрації архітектурних об’єктів;

- здатність до застосування конструктивних систем, технології будівництва; технічних засобів проектування та будівництва; правил та норм охорони праці та протипожежного захисту; вирішення інженерних питань в плануванні територій;

- усвідомлення специфіки регіональних і місцевих природних, економічних, екологічних, соціальних та інших умов реалізації містобудівних та архітектурних рішень.

Очікувані програмні результати навчання:

- розуміти і вміти вирішувати завдання архітектурного та містобудівного характеру різної складності, спираючись на глибокі знання основних процесів історичного розвитку, соціальних основ професії архітектора, засад організації системи архітектурно-містобудівного проектування;

- володіти фундаментальними засадами історичного становлення теорії архітектури та містобудування, а також знання тенденцій в їх розвитку та

особливостей практичної імплементації теорій з огляду на конкретні регіональні умови;

- володіти знанням щодо сучасного наукового здобутку у сфері архітектури та містобудування;

- здійснювати аналіз, критично осмислювати та застосовувати теоретичні основи, методи і принципи архітектури та містобудування; обирати обґрунтовані рішення за результатами досліджень;

- знати принципи і розділи державної нормативної бази, використовувати її при розробці архітектурно-містобудівних проектів, проектів реконструкції та реставрації існуючих об'єктів;

- дотримуватись правил професійної етики і доброчесності в галузі архітектури та містобудування, основних засад авторського права;

- застосовувати на практиці глибокі знання основ і принципів архітектурно-містобудівного проектування;

- застосовувати енергоефективні та інші інноваційні технології при проектуванні архітектурних об'єктів;

- здійснювати проектну діяльність у сфері реконструкції та реставрації архітектурних об'єктів на основі здобутих знань та глибокого розуміння принципів цієї галузі;

- проводити аналіз і оцінку дотримання безпеки праці, санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних і техніко-економічних вимог і показників у архітектурно-містобудівному проектуванні;

- використовувати результати творчого спілкування з фахівцями суміжних спеціальностей в розробці комплексних архітектурно-містобудівних проектів;

- володіти базовими методиками захисту інтелектуальної власності; застосовувати правила оформлення прав інтелектуальної власності.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1 – Загальний тематичний план аудиторної роботи

Номер тижня	**Теми лекцій, год.**	**Теми лабораторних/практичних робіт або семінарів, год.**
1	2	3
Змістовий модуль 1 – «Цивільна безпека»		
1	Тема 1. Тема 1. Законодавство України з питань цивільної безпеки, (2 год.)	1. Дослідження радіаційної та хімічної обстановки з використанням табельних приладів формувань ЦЗ, (2 год.)
2	Тема 2. Планування заходів цивільного захисту при надзвичайних ситуаціях, (2 год.)	2. Дослідження захисних властивостей засобів індивідуального захисту населення, (2 год.)
3	Тема 3. Забезпечення заходів захисту в межах завдань єдиної державної системи цивільного захисту, (2 год.)	3. Дослідження захисних властивостей різних матеріалів, що використовуються для захисту від дії іонізую-

		чого випромінювання, (2 год.)
Змістовий модуль 2 – «Безпека праці»		
4	Тема 1. Міжнародні норми та основні нормативно-правові акти України щодо БП, (2 год.)	1. Дослідження властивостей первинних засобів пожежогасіння, визначення їх типів та розрахунок кількості, (2 год.)
5	Тема 2. Безпека виробничого обладнання і виробничих процесів на підприємствах в установах і організаціях, (2 год.)	2. Розрахунок площ адміністративних та побутових приміщень, (2 год.)
6	Тема 3. Виробнича санітарія і гігієни праці на підприємствах в установах і організаціях, (2 год.)	3. Розрахунок загального рівномірного штучного освітлення у приміщеннях з світлодіодними джерелами світла, (2 год.)
7	Тема 4. Особливості виробничої безпеки при експлуатації комп'ютерної техніки, (2 год.)	4. Модельний підхід аналізу виникнення травмонебезпечних та аварійних ситуацій на виробництві, (2 год.)

САМОСТІЙНА РОБОТА

Таблиця 2 – Загальний тематичний план аудиторної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денне/заочне
Змістовий модуль 1 – «Цивільна безпека»		
1	Законодавство України з питань цивільної безпеки	4/5
2	Система державного управління цивільним захистом	4/6
3	Класифікація НС та причини їх виникнення	4/4
4	Попередження небезпек, що можуть бути причиною НС	6/8
5	Планування заходів цивільного захисту при надзвичайних ситуаціях	4/10
6	Заходи захисту населення, територій і довкілля від НС	6/6
7	Структурно-функціональна модель протидії НС	3/3
Змістовий модуль 2 – «Безпека праці»		
8	Міжнародні норми та основні нормативно-правові акти України щодо БП	2/3
9	Безпека виробничого обладнання і виробничих процесів на підприємствах в установах і організаціях	10/11
10	Виробнича санітарія і гігієни праці на підприємствах в установах і організаціях	8/11
11	Особливості виробничої безпеки при експлуатації комп'ютерної техніки	2/4
12	Аналіз умов праці за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу	2/4
13	Електробезпека	4/6

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

Навчально-методичні розробки:

1. Методичні вказівки до лабораторного заняття «Дослідження радіаційної та хімічної обстановки з використанням табельних приладів формувань цивільного захисту» з дисципліни «Цивільний захист і охорона праці в галузі», «Безпека праці на підприємствах в установах і організаціях та цивільна безпека», «Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека» : для студентів усіх спеціальностей та форм навчання. / Укл. : М. О. Журавель, С. М. Журавель – Запоріжжя : Каф. ОП і НС. НУ «Запорізька політехніка», 2024. – 26 с.
2. Методичні вказівки до лабораторного заняття «Дослідження захисних властивостей засобів індивідуального захисту населення» з дисципліни «Цивільний захист і охорона праці в галузі, «Безпека праці на підприємствах в установах і організаціях та цивільна безпека», «Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека» : для студентів усіх спеціальностей та форми навчання. Укл. : М. О. Журавель, С. М. Журавель – Запоріжжя: Каф. ОП і НС. НУ «Запорізька політехніка», 2024 р. – 28 с.
3. Методичні вказівки до лабораторного заняття «Дослідження захисних властивостей різних матеріалів, що використовуються для захисту від дії іонізуючого випромінювання» з дисципліни «Цивільний захист і охорона праці в галузі», «Безпека праці на підприємствах в установах і організаціях та цивільна безпека», «Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека» : для усіх спеціальностей та форм навчання. / Укл. : М. О. Журавель, С. М. Журавель – Запоріжжя: Каф. ОП і НС. НУ «Запорізька політехніка», 2024. 25 с.
4. Методичні вказівки до практичної роботи «Дослідження вогнегасних властивостей первинних засобів пожежогасіння, визначення їх типів та розрахунок кількості» з дисципліни «Цивільний захист і охорона праці в галузі» для студентів усіх спеціальностей та усіх форм навчання / Укл. А. С. Петрищев, С. М. Журавель – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. – 30 с. – URL: http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/7148
5. Методичні вказівки до лабораторного заняття «Розрахунок площ адміністративних та побутових приміщень» з дисципліни «Цивільний захист і охорона праці в галузі»: для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / Укл.: В.І. Шмирко, Ю.В. Якімцов. – Запоріжжя: каф. ОПіНС. НУ «Запорізька політехніка», 2020. – 22 с. – URL: https://zp.edu.ua/sites/default/files/konf/rozrahunok_ploshch_admin_prymishchen_opg_2020.pdf
6. Методичні вказівки до лабораторного заняття «Розрахунок загального рівномірного штучного освітлення у приміщеннях з

світлодіодними джерелами світла» з дисципліни «Цивільний захист і охорона праці в галузі», «Безпека праці на підприємствах в установах і організаціях та цивільна безпека», «Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання /Укл.: В.І. Шмирко, О.В. Коробко, Ю.І. Троян. – Запоріжжя: каф. ОПіНС. НУ «Запорізька політехніка», 2024. – 28с.

7. Методичні вказівки до лабораторного заняття «Модельний підхід аналізу виникнення травмонебезпечних та аварійних ситуацій на виробництві» з дисципліни «Цивільний захист і охорона праці в галузі»: для студентів усіх спеціальностей та форм навчання. /Укл.: О.В. Коробко, Ю.І. Троян – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. – 18 с. – URL: http://eir.zp.edu.ua/bitstream/123456789/7286/1/M07934.pdf

8. Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Цивільний захист» : частина перша – теоретична : навч. посіб. для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / Укл. : М. О. Журавель, С. М. Журавель, М. І. Лазуткін, Ю. В. Якімцов – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. – 235 с. – URL: http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/7208

Літературні джерела:

1. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] – Чинний від 2012-11-21. : станом на 01.01.2019 р. – К. : ВР України, 2012. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17. – (Закон України)

2. Положення про єдину державну систему цивільного захисту [Електронний ресурс] : – Чинний від 2014-01-31. – К. : Кабінет Міністрів України, 2014. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п. – (Положення)

3. Про охорону праці [Електронний ресурс] – Чинний від 1992-10-14. : станом на 20.01.2018 р. – К. : ВР України, 1998. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12. – (Закон України)

4. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] – Чинний від 1971-12-10. : станом на 25.07.2018 р. – К. : ВР України, 1971. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08. – (Закон України)

5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] – Чинний від 1999-09-23. : станом на 25.07.2018 р. – К. : ВР України, 1999. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14. – (Закон України)

6. Правила улаштування електроустановок [Текст] : ПУЕ-2017. – На заміну ПУЕ-86; чинний з 2017-08-21. – К. : Міненерговугілля України, 2017. – 617 с. – (Правила)

7. Електробезпека в будівлях і спорудах. Вимоги до захисних заходів від ураження електричним струмом [Текст] : ДСТУ Б В.2.5-82:2016. – На заміну ДБН В.2.5-27-2006 ; чинний від 2017-04-01. – К. : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 109 с. – (Державний Стандарт України)

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка якості засвоєння навчальної програми з дисципліни «Безпека праці на підприємствах, в установах і організаціях та цивільна безпека» включає поточний контроль успішності засвоєння матеріалів та складання заліку. Для денної форми навчання поточний контроль передбачає контроль засвоєння теоретичних матеріалів, проведення лабораторних занять, двох письмових модульних контрольних робіт у формі тестів. Для заочної форми навчання поточний контроль передбачає проведення лабораторних занять та двох письмових контрольних робіт.

До заліку допускаються студенти, які виконали у повному обсязі усі види навчальних завдань. Підсумкова оцінка якості засвоєння навчальної дисципліни визначається за результатами оцінювання лабораторних робіт, як середня. Студенти, які на протязі семестру до проведення підсумкового контролю виявили старанність у засвоєнні теоретичного матеріалу, своєчасно виконали та звітували за лабораторними роботами (60 балів і вище за 100 бальною шкалою) можуть отримати відповідну позитивну підсумкову оцінку - “зараховано “.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика щодо відвідування занять

Студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрового індивідуального завдання. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні сформувати загальні та фахові компетентності. Самостійну роботу студент може виконати у системі дистанційного навчання з подальшим захистом. За об’єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання (сервіс Moodle).

Політика щодо виконання завдань пізніше встановленого терміну

Студент зобов’язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіка вивчення окремих тем дисципліни. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Політика щодо дотримання академічної доброчесності

При вивченні дисципліни «Безпека праці на підприємствах, в установах і організаціях та цивільна безпека» політика дотримання академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності

Національного університету «Запорізька політехніка» https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Щоб мати доступ до навчально-методичних розробок курсу необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи Moodle.